

Danijela Križanec-Beganović
Etnografski muzej
Trg Mažuranića 14
Zagreb

Muzejski dokumentacijski centar
Lada Dražin Trbuljak
Ilica 44
10000 Zagreb

Predmet: Izvještaj o matičnoj djelatnosti – Gradski muzej Jastrebarsko

U sklopu redovne planirane matične djelatnosti viša kustosica dokumentaristica EMZ-a Aleksandra Vlatković i ja (matičarka, viša kustosica) smo 27. svibnja 2022. godine posjetile Gradski muzej Jastrebarsko kako bi dobile uvid u napredak ostvaren po pitanju sređivanja stanja fundusa¹ i dokumentacije muzeja vezane uz etnografsku građu. U muzeju smo se sastale s voditeljicom muzeja Jelenom Škrabe koja nam je pružila uvid u dokumentaciju te nas je provela kroz postav Gradskog muzeja Jastrebarsko smještenog u zgradi stare gradske vijećnice.

---

¹ Muzejska zbirka općine Jastrebarsko osnovana je 1965. godine odlukom Općinske skupštine u okviru Narodnog sveučilišta Jastrebarsko. Tada njen postav sakuplja, uređuje, održava i vodi učitelj likovnog odgoja u OŠ Jastrebarsko Ivan Škrabe. Zavičajni muzej smješten je u prizemlju, a od 1967. godine i na prvom katu dvorca Erdödy. Muzejske zbirke u dvorcu 1990. godine se zatvaraju te se prekida muzejska djelatnost. Iste godine kustosica Dragica Cvetan upozorava na ugroženost građe zbirke zbog neadekvatnog stanja prostora dvorca. Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu donosi rješenje o preventivnoj zaštiti muzejskog fundusa Zavičajnog muzeja Jastrebarsko pri Narodnom sveučilištu Jastrebarsko.

1992. godine komisija Narodnog sveučilišta Jastrebarsko i općine Jastrebarsko ulazi u prostoriju dvorca Erdödy u kojoj se nalazi preostala građa zatvorenog Zavičajnog muzeja te sastavlja zapisnik o preseljenju građe. Nakon toga građa je privremeno sklonjena u spremište vatrogasnog doma DVD Jastrebarsko. Tijekom 1994. i 1995. godine Grad Jastrebarsko uređuje i renovira prijašnju gradsku vijećnicu, zgradu na adresi Vladka Mačeka 1 u koju će se smjestiti Gradski muzej i gradska galerija Jastrebarsko. 1996. godine Gradski muzej se otvara za javnost, a postav muzeja u gotovo nepromijenjenom obliku ostaje do danas.

16. siječnja 2019. godine Centar za kulturu Jastrebarsko donosi Odluku o osnivanju Gradskog muzeja Jastrebarsko. Pritom se postav i lokacija muzeja iz 1996. godine ne mijenjaju. Kao samostalna ustanova, kojoj je osnivač Centar za kulturu Jastrebarsko, Gradski muzej Jastrebarsko upisuje se u Upisnik javnih i privatnih muzeja u Republici Hrvatskoj pri MDC-u 20. srpnja 2020. godine (<https://upisnik.mdc.hr/hr/?mid=1206>).

Valja naglasiti kako Muzej sada ima jednu stručnu djelatnicu, voditeljicu Jelenu Škrabe koja je u međuvremenu ostvarila pravo na polaganje kustoskog ispita (koji je i položila). Osim nje u muzeju radi i viša stručna suradnica arheologinja Andrea Car koja se priprema za polaganje kustoskog ispita. Iako je kolegica Car zaposlena u muzeju, osnivač je po potrebi raspoređuje na rad na drugim radnim mjestima izvan muzeja. Trenutno, kolegica pola radnog vremena radi u biblioteci, a pola u muzeju. To je vrlo nezgodno s obzirom na hitnu potrebu rada na sređivanju muzejskog fundusa i dokumentacije. U Muzeju radi i jedna čistačica.

Predmeti koji se izlažu i čuvaju u muzeju, iako popisani, samo su djelomično inventarizirani što znači da formalno nemaju status kulturnog dobra. Tijekom prošlogodišnjeg posjeta na uvid nam je dana inventura predmeta zbirki muzeja koja je provedena kroz postojeće spiskove predmeta te koja je upisana kroz računovodstveni program pri Centru za kulturu Jastrebarsko.

Dio etnografskih predmeta i dalje nema pravno regulirano vlasništvo pošto ugovor o darovanju nije proveden, što se planira za jesen 2022. godine. Stoga i dalje važi preporuka da se kroz hitnu reviziju / inventuru, kako bi se zapisnički i kroz odgovarajuće popise, utvrdilo koliko je predmeta u muzeju i koji od njih jesu u vlasništvu muzeja. Time će se utvrditi za koje je predmete potrebno regulirati vlasničke odnose, a što bez točnog popisa neće biti moguće provesti.

Neinventarizirane predmete koji su trenutno u vlasništvu muzeja potrebno je nakon njihove identifikacije hitno inventarizirati u skladu s pravilima struke. Preostale predmete bit će potrebno inventarizirati čim prijeđu u vlasništvo muzeja. Svi predmeti moraju biti označeni inventarnim oznakama kako bi se uspostavila veza s muzejskom dokumentacijom.

S obzirom na naš prethodni naputak za potrebu provedbe inventarizacije koju treba obaviti stručna osoba u skladu sa *Zakonom o muzejima* (NN 61/2018), *Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi* (NN 108/2002) i *Pravilnikom o stručnim i tehničkim standardima za određivanje vrste muzeja, za njihov rad, te za smještaj muzejske građi i muzejske dokumentacije* (NN 30/2006) te s *Pravilnikom o unutaršnjem ustrojstvu i načinu rada Gradskog muzeja Jastrebarsko* (<https://www.gmj.hr/wp-content/uploads/2020/08/Pravilnik-o-unutarnjem-ustrojstvu-i-na%C4%8Dinu-rada-Gradskog-muzeja-Jastrebarsko.pdf>) zatražena su sredstva od osnivača na osnovu ponude Ane Kalinić koja je položila stručni ispit za kustosa.

Preporuka o postupanju je hitan upis trenutno inventirane građi u bazu, a prema postojećim inventarnim karticama (ispunjenim do inventarnog broja 274). Za potrebu inventarizacije neinventariziranih etnografskih predmeta, prema trenutnim saznanjima, malo je vjerojatno da će osnivač odobriti dodatna sredstva. Stoga predlažem da se pokuša dogovoriti suradnja s Filozofskim fakultetom u Zagrebu, Odsjekom za etnologiju i kulturnu antropologiju pri čemu bi se kroz praksu studenata, uz nadzor profesora i mentorstvo, u muzejskom radu iskusnog kustosa etnologa obavila inventarizacija. Valja još jednom istaknuti kako je etnografska građa dio zbirke od početka izlagačke djelatnosti i brojem čini njen najveći dio te bi bilo jako dobro da se njome bavi etnolog/kulturni antropolog.

Druga mogućnost je da se u bazu nakon upisa prethodno inventiranih predmeta zbirke, kroz nadzor matične djelatnosti i matičara pokuša na neki način započeti inventarizacija neinventariziranih predmeta. Za ovo je potrebno obratiti se Vijeću za matičnu djelatnost s molbom.

Pošto Inventarna knjiga ne postoji u fizičkom obliku potrebno je napraviti njen ispis jednom godišnje. On može biti u digitalnom obliku dok se ne uredi stanje s inventarizacijom predmeta. Potrebno je voditi i Knjigu ulaza i Knjigu izlaza muzejskih predmeta.

Od prošlogodišnjeg posjeta aktiviran je M++ te je započet unos građe u bazu (Zbirka Josipa Restena – 40 zapisa, Arheološka zbirka – 1 zapis).

I dalje važi preporuka je i da se formalizira sistematizacija muzejskih zbirki kroz službeni akt te prijedlog da se s obzirom na sadržaj predmeta osnuje i Zbirka fotografija (koja neće sadržavati fotografije koje se odnose na sekundarnu dokumentaciju kao što su one koje prate djelatnost muzeja i sl.).

Zaključak

Nakon uvida u trenutnu situaciju vezanu uz etnografsku građu može se konstatirati kako je ostvaren pomak u smislu savladavanja uvida u probleme koje valja riješiti. Za predstojeće izazovne zadatke vezane uz rad s muzejskim predmetima i dokumentacijom potrebno uložiti daljnji kontinuiran stručni rad pri čemu nam se uvijek mogu obratiti za savjetodavnu pomoć u njegovom provođenju. Ostvaren je pomak u vidu aktivacije baze podataka (M++) te stjecanja zvanja kustosice od strane voditeljice Muzeja.

U Zagrebu, 8. lipnja 2022.

Danijela Križanec-Beganović
matičarka I. razine za etnografske
muzeje i zbirke RH

Danijela Križanec-Beganović
Etnografski muzej
Trg Mažuranića 14
Zagreb

Muzejski dokumentacijski centar
Lada Dražin Trbuljak
Ilica 44
10000 Zagreb

Predmet: Izvještaj o matičnoj djelatnosti – Etnografski muzej Istre

U sklopu redovne planirane matične djelatnosti viša kustosica dokumentaristica EMZ-a Aleksandra Vlatković, viša restauratorica tehničarka Ljiljana Vilus Japec i ja (matičarka) smo 14. studenog 2022. godine posjetile Etnografski muzej Istre kako bi pregledale stanje fundusa, postava i dokumentacije muzeja vezane uz etnografsku građu. U Muzeju smo se sastale s ravnateljicom dr. sc. Ivonom Orlić, te kraće s nekoliko kolega kustosa - Tamarom Nikolić Gjerić, Mariom Buletićem, Nikolinom Rusac, s muzejskom pedagoginjom Mirjanom Margetić. Kustosi su nam pružili uvid u dokumentaciju etnografskih zbirki Muzeja, ravnateljica nas je provela kroz Muzej dok nas je kroz čuvaonice smještene u Muzeje se one izvan njega proveo preparator Dragan Dimovski.

Etnografski muzej Istre je specijalizirani etnografski gradski muzej regionalnog tipa. Osnovan je 1962. godine, dok je Etnografska zbirka (osnovana 1957. godine) nastala u okviru *Narodnog muzeja Pazin* osnovanog 1955. godine. Muzej je od svog osnutka smješten u Pazinskoj tvrđavi - *Kaštelu*, jednom od najbolje očuvanih građevina ove vrste na području Istre, a koji se prvi put u dokumentima spominje 983. godine. Predmeti fundusa prvo Etnografske zbirke *Narodnog muzeja Pazin*, kasnije i *Etnografskog muzeja Istre* počinju se sakupljati 1952. godine inicijativom *Društva za povijest i kulturna pitanja Istre*.

Poslije nužnih popravaka *Kaštela* 1955. godine počinje djelovati *Narodni muzej Pazin*, dok 1956. godine izdano rješenje o osnivanju ustanove pod nazivom *Muzej grada Pazina*. Formiranju njegova etnografskog djela pridonio je najistaknutiji tadašnji etnolog, Milovan Gavazzi koji se značajno zalaže za osnivanje *Etnografskog muzeja Istre* te se krajem 1950-ih u muzeju zapošljava prva etnologinja, Marija Križmanić

Rješenjem Skupštine općine Pazin iz 1960. godine *Muzej grada Pazina* ponovo postaje *Narodni muzej Pazin*. Godine 1961. zapošljava se i etnolog Josip Miličević. 29. studenoga 1961. godine otvorena je etnografska izložba na 80-ak metara kvadratnih, a u to vrijeme muzej u fundusu ima oko 250 predmeta.

Danas EMI zapošljava 7 stručnih djelatnika. U fundusu se, prema posljednjoj završenoj reviziji iz 2017. godine, čuva 8405 muzejskih predmeta od kojih je 614 nepronađeno, a 48 ukradeno. Godine 2021 započeta je nova revizija fundusa za koju ja planiran završetak u veljači 2023. godine. Revizija muzejske knjižnice nikad nije rađena, no u planu je.

Baza podataka fundusa od 2000. godine se vodi u M++-u (od oko 2003. godine se inventarizacija provodi samo kroz M++). Muzejska građa podijeljena je u deset zbirki: *Arhitektura i oprema kuće, Gospodarstvo, Proizvodnja tekstila, odjeće i obuće, odijevanje i osobni predmeti, Društvena i duhovna kultura, Suveniri, suvremena interpretacija tradicijske kulture, Migracije, Razglednice, čestitke i pisma, Fotografije, Ostavštine i Likovna zbirka.*

Stalni postav smješten je u prizemlju (stari stalni postav) te na prvom katu gdje se nalazi novi stalni postav koji uključuje brojne video i audio te interaktivne sadržaje. Dvorana za povremene izložbe smještena je na ulazu u novi stalni postav te osim izložbene dvorane vrši druge funkcije uprave grada Pazina.

Čuvaonice su smještene u potkrovlju i u prizemlju *Kaštela*, u *Vojarni* u Pazinu i u Centru za nematerijalnu kulturu Istre u Pićnu. Osim kustosa, za predmete zbirki brine se preparator Dragan Dimovski.

Prilikom razgovora o načinu vođenja muzejske dokumentacije skrenuta je pažnja kako je u bazu podataka potrebno unijeti, nepronađene i ukradene muzejske predmete te što više dostupnih podataka o otpisanim muzejskim predmetima. Također je potrebno izraditi popise neinventariziranih predmeta sa što više dostupnih podataka..

Dio Muzeja je i *Centar za nematerijalnu kulturu Istre*. CENKI, koji je 2011. godine osnovan u Pićnu, a trenutno ga vodi viša kustosica dokumentaristica Nuša Hauser. Djeluje na istraživanju i dokumentiranju te njegovanju i popularizaciji nematerijalne kulture Istre.

Dokumentacija

Prilikom posjeta ostvaren je uvid u muzejsku dokumentaciju. Predmeti fundusa upisivani su u *Inventarnu knjigu Etnografskog muzeja Istre* koja je vođena u dva sveska (1 – 3801, 3802 – 4071), a obuhvaća sljedeće kategorije za upis podataka: *inventarni broj; kateg. spome. vrijednosti; broj knjige ulaska; zbirka / odjeljenje; opis predmeta; autor / signatura / proizvođač; vrijeme postanka; materijal / tehnika; veličina / težina; broj komada; stanje / zaštitni zahvat; provenijencija – mjesto izvedbe, mjesto upotrebe, mjesto nalaza; način nabavke, datum i broj spisa; ime i adresa prodavaoca ili darovatelja; cijena; foto / dia; inv. omot; smještaj; napomena.*

Uz inventarne knjige tijekom 1960-ih uvedene su i inventarne kartice te katalozi prema inventarnom broju i lokalitetu. Ispunjene su od inventarnog broja 1 do 4146. Dva su tipa kartica

različite strukture. Jedan tip, uz naziv muzeja sadrži sljedeće kategorije za unos podataka: *inventarni broj; zbirka; materijal i tehnika; predmet (autor, naziv, opis, stanje); signatura; veličina, težina; broj komada; inventirao; vrijeme; autor (umjesto podatka o nalazištu); mjesto izvedbe; mjesto upotrebe; kada i kako je dospio u muzej; nabavna cijena; kategorija vrijednosti; inventarni omot; foto, dia; literatura; smještaj; bilješka*. Na drugom tipu kartica kategorije su sljedeće: *inventarni broj; zbirka / grupa / podgrupa; književni naziv; naziv u dijalektu; vrijeme izrade; mjesto izrade i autor; mjesto upotrebe i posljednji korisnik; prodavač ili darovatelj; datum nabave i br. rn.; materijal; tehnika, ornament; stanje; opis (oblikovanje i funkcija); komada; dimenzije; težina; nabavna cijena; kategorija vrijednosti; inventarni omot; foto, dia; smještaj; lokalitet; općina; literatura; bilješka; inventirao*.

Muzejska se dokumentacija od 2000. godine vodi kroz bazu M++ gdje je upisano 8579 zapisa za 8889 muzejskih predmeta koji su raspoređeni u 10 zbirki: *Arhitektura i oprema kuće; Društvena i duhovna kultura; Fotografije; Gospodarstvo; Grafike; Migracije; Ostavštine; Proizvodnja tekstila, odjeće i obuće, odijevanje i osobni predmeti; Razglednice, čestitke i pisma; Suveniri, suvremena interpretacija tradicijske kulture*. U staroj dokumentaciji o muzejskim predmetima inventarna oznaka imala je prefiks E koji je prelaskom na računalno vođenje zamijenjen oznakom muzeja EMI, pri čemu inventarni brojevi predmeta nisu mijenjani.

Identifikacijska fotografija muzejskih predmeta pridružena je velikom broju inventarnih kartica. Prelaskom na računalno vođenje dokumentacije muzejskih predmeta ova dobra praksa je nastavljena te je većini zapisa u bazi pridružena identifikacijska fotografija, a koja nedostaje na 692 zapisa.

Naša preporuka je da se provjeri slijed brojeva u bazi te uspoređi s podacima u staroj dokumentaciji. Također predlažemo da se za brojeve za koje se utvrdi da nedostaju u slijedu otvore zapisi te utvrdi da li su dodijeljeni predmetima i koji je status tih predmeta (pronađeni, nepronađeni, otpisani, dvostruko inventarizirani i sl.), nakon čega je nove zapise potrebno razvrstati u odgovarajuće zbirke/mape.

Potrebno je provjeriti da li su zapisi koji su trenutno označeni kao neubrojivi zaista neubrojivi te broj komada upisan u pojedinačnim zapisima, a kako se u statistici ne bi iskazivao manji, odnosno veći broj muzejskih predmeta od stvarnog. Preporuka je i da se u bazu unese podatak o iznosu procjene muzejskih predmeta.

Tijekom posjeta kolege smo uputili i na mogućnost označavanja stupnja dovršenosti zapisa u bazi za što je potrebno na razini muzeja dogovoriti kategorije koje će obuhvaćati pojedina razina obrađenosti. Prilikom uvida u M++ uočeno je da pojedini zapisi u polju *Ident. brojevi* imaju unesen podatak o inventarnom broju fotografije ili dijapozitiva te je istaknuta mogućnost uspostavljanja veza između primarne i sekundarne dokumentacije, odnosno povezivanja zapisa otvorenih u M++ sa zapisima u S++ (iz fonda *Fototeka, Diateka, Izložbe, Konzervatorsko-restauratorski postupci* i dr.).

Muzej je vodio i *Knjigu ulaska 1988 - ... (1 - 13/07)* koja sadrži sljedeće kategorije: *redni broj; datum ulaska predmeta, broj spisa; kratki opis predmeta; odakle predmet dolazi; stanje predmeta i veličina, težina; svrha ulaska; napomena (inventirano, inventarni broj, kupljeno,*

sabrano, poklonjeno i broj spisa, cijena, vraćeno i potpis primaoca). Vođena je i *Knjiga izlaska do 1999. godine* (1 – 15 /1998/) koja sadrži sljedeće kategorije za upis podataka: *redni broj; datum izlaska predmeta, broj spisa; kratki opis predmeta; inventarni broj; stanje predmeta i veličina, težina; razlog izlaska i uvjeti; kome se predmet izdaje, broj spisa ili potpis primaoca; osiguranje (OZ); vraćeno datum, potpis primaoca; napomena*. Knjige ulaska i izlaska ne vode se u računalnom obliku (M++).

Revizija je započeta u prosincu 2021. godine. Prethodna revizija provedena je u periodu od 2015. do 2017. godine, a njome je ukupno revidirano 8405 muzejskih predmeta, od čega je evidentirano da ih 614 nedostaje. Kao rezultat revizije potrebno je iskazati ukupan broj predmeta, broj pronađenih predmeta, broj nepronađenih predmeta (48 muzejska predmeta ukradena 1996. godine potrebno je iskazati u ukupnom broju nepronađenih) te broj predmeta pronađenih bez inventarnog broja. Svi muzejski predmeti, pronađeni i nepronađeni, trebaju biti upisani u inventarnu knjigu koja se vodi u računalnom obliku kako bi uz svaki inventarni broj bio upisan i rezultat revizije.

Muzej je vodio *Inventarnu knjigu negativoteke* (1 svezak) te *Fototeke* (2 sveska) koja sadrži sljedeće kategorije za unos podataka: *godišnji tekući broj; inventarski broj / negat., pozit, diapoz.; autor; lokalitet; opis; inv. broj predmeta; napomena*. Građa ovih fondova danas se u Muzeju vodi u računalnom obliku (S++) te je u fondu *Fototeka* otvoreno 5130 zapisa, a u *Knjizi negativa* 3396 zapisa. U sekundarnoj dokumentaciji Muzej vodi i fondove *Videoteka* (612), *Fonoteka* (308), *Filmoteka* (1), *Digitalni i magnetski zapisi* (1), *Izložbe* (57), *Hemeroteka* (558), *Posebna događanja* (50), *Pedagoška djelatnost* (38), *Izdavačka djelatnost* (250), *Konzervatorsko-restauratorski postupci* (1), *Marketing i odnosi s javnošću* (9), *Medijateka* (122), *Dokumentacija o osnivanju i povijesti muzeja* (3), *Dokumenti* (2), *Evidencija terenskih izvještaja* (121) te *Arhiva* (238).

Čuvaonice i stalni postav

Uz Muzej grada Pazina i Državni arhiv koji nije otvoren za javnost, u srednjovjekovnom kaštelu u Pazinu smješten je i Etnografski muzej Istre. U sklopu matične djelatnosti obišli smo stalni postav, čuvaonice i radionicu Etnografskog muzeja Istre.

Stalni postav Stariji dio stalnog postava smješten je u prizemlju zgrade. U tom dijelu postava izloženi su predmeti izrađeni uglavnom od drveta i metala. Pod u prostoriji je kameni, predmeti su podignuti na drvene podeste, ali nekoliko predmeta većih dimenzija položeno je na pod. Neki od predmeta manjih dimenzija izloženi su u zatvorenim vitrinama. U ovaj prostor ulazi se direktno iz dvorišta, a većinu vremena, kada je muzej otvoren za posjetitelje, vrata su otvorena. Na vanjskom zidu dvorane nalazi se mali otvor koji nije zatvoren staklom tako da je u izložbenoj dvorani mikroklimatske uvjete nemoguće držati pod kontrolom. Mikroklimatski uvjeti se ne mjere niti bilježe redovito.

Novi dio stalnog postava nalazi se na prvom katu. Pod dvorana za izlaganje djelomično je obložen drvetom, a djelomično je kameni. Na prozorima je postavljena UV zaštita te su djelomično prekriveni kulisama postava. Dio predmeta izložen je u zatvorenim vitrinama, a dio u prostoru - neki od njih su neadekvatno izloženi. U prostor postava ulazi se iz otvorenog hodnika,

a za vrijeme kada je muzej otvoren za posjetitelje vrata su otvorena, stoga je teško mikroklimatske uvjete držati pod kontrolom. Mikroklimatski uvjeti se ne mjere niti bilježe redovito.

Čuvaonice su smještene na više lokacija - u *Kaštelu*, u *Vojarni* u Pazinu i u Centru za nematerijalnu kulturu Istre u Pićnu.

Tekstilna čuvaonica nalazi se u prizemlju *Kaštela*, iza dvorane stalnog postava. Pod čuvaonice je kameni, a prozorsko okno je malih dimenzija s jednoslojnim staklom, koje se ne može otvoriti i nije zastrto zaštitom od svjetla. Predmeti su pohranjeni polegnuti vodoravno u *beskiselinskim* kutijama i u metalnim sanducima. Kutije su položene, odignute od poda, na drvenim policama. Kutije koje su namijenjene za pohranu predmeta manjih dimenzija pregrađene su tako da se predmeti ne polažu jedan na drugi. Unutar sanduka i kutija predmeti nisu odvojeni *beskiselinskim* papirom ili *Tyvek* tkaninom. Sve kutije i sanduci označeni su popisom predmeta. Postavljeni su mamci za nametnike (moljce i glodavce). Mikroklimatski uvjeti se ne mjere niti bilježe redovito. Prostor je uredan i čist.

U potkrovlju kaštela nalazi se čuvaonica za drvo, metal, keramiku, staklo i ostalo. Pod je popločen pločicama. Krov je nedavno promijenjen, a na krovšte i vanjske zidove postavljena je izolacija i knauf ploče. Prozori su od jednoslojnog stakla, nisu zastrti. Jedno okno manjih dimenzija je otvoreno (bez stakla), a postavljena je zaštitna mreža. Prostor je opremljen metalnim policama. Predmeti manjih dimenzija položeni su na police, a oni veći na pod. Većina predmeta nije prekrivena te na većini polica nije postavljena protupotresna zaštita. Mikroklimatski uvjeti se ne mjere niti bilježe redovito.

Čuvaonica u *Vojarni* je dio zgrade bivše vojarnje koji je prenamijenjen i uređen za potrebe muzejske čuvaonice. Prostorija je podijeljena u dvije etaže. Pod u prizemlju je betonski, a u potkrovlju od *OSB* ploča. Prozori nisu zastrti, a krov je nov. U prizemlju su pohranjeni predmeti većih dimenzija izrađeni od drveta i metala, položeni na pod. U potkrovlju su predmeti manjih dimenzija smješteni na metalnim i drvenim policama većinom u *beskiselinskim* kutijama. Mikroklimatski uvjeti se ne mjere niti bilježe redovito.

Čuvaonicu u Centru za nematerijalnu kulturu Istre u Pićnu nismo obišli.

U Muzeju je zaposlen jedan preparator koji brine za sve predmete u fundusu.

Preporuke

Stalni postav: Potrebno je svakodnevno bilježiti mikroklimatske uvjete. Ukoliko je moguće, neadekvatno izložene predmete izložiti u skladu s muzeološkim standardima.

Prostor čuvaonica: Za daljnja poboljšanja uvjeta za pohranu preporučamo zatvoriti otvoreno okno, zamračiti prozore zbog temperature i štetnog UV zračenja.

Predmete je potrebno odignuti s poda i odmaknuti od vanjskog zida zbog bolje cirkulacije zraka. One koji stoje na otvorenom potrebno je prekriti *Tyvek* tkaninom. Predmete koji su položeni jedan na drugi odvojiti *Tyvek* tkaninom ili *beskiselinskom* papirom, a teže predmete većih dimenzija odvojiti *Plastazote* muzejskom pjenom ili *Ethafoam* montažnom pjenom.

Preporuka je da se police zaštite protupotresno drvenim ili metalnim letvicama ili špagom te da se svakodnevno bilježe mikroklimatski uvjeti.

Preporuka za preventivnu zaštitu tekstilnih predmeta

Ako se u ladicama ili kutijama za pohranu nalaze predmeti različitih sirovinskih sastava bilo bi poželjno odvojiti ih *beskiselinskim nepuferiranim* papirom.

Čišćenje predmeta vrši se suhim postupkom muzejskim usisavačem ili mokrim postupkom. Građa se *mokro* čisti tek nakon provjere stanja predmeta i stabilnosti boje. Za građu izrađenu od pamuka, lana, konoplje koristi se kupka destilirane vode i pH neutralni deterdžent *Orvus paste*, a za predmete od svile kupka destilirane vode i pH neutralni deterdžent za restauratorsko čišćenje *Dehypon LS 45*.

Preporuka je da su kade odgovarajuće veličine, a građa se suši položena vodoravno te nakon sušenja *relaksira*. Građa se *mokro* može čistiti i na niskotlačnom stolu.

Predmeti za koje je procjenom utvrđeno da su u dobrom stanju, ali nestabilne boje te se ne mogu tretirati *mokro*, mogu se čistiti kemijskim putem *Total TDC 2000* izoparafinskim otapalom za sustav čišćenja s ugljikovodikovim otapalima pri temperaturi do 55°C.

Vunena građa zahvaćena nametnicima, nakon čišćenja suhim postupkom, usisavanjem se tretira se zamrzavanjem u ledenici 21 dan na temperaturi do -24°C. Nakon vađenja iz ledenice ostavlja se položena na ravnoj podlozi kako bi se tijekom jednog dana postupno temperirala. Predmeti koji se tretiraju zamrzavanjem ne smiju sadržavati vosak, sintetiku, staklo, lak, kosti, rogove.

Na predmetima zahvaćenim nametnicima, pljesni i/ili mikroorganizmima može se primijeniti i tretman gama zrakama.

Nabava:

- metalni ladičari, *beskiselinske* arhivske kutije, *Tyvek*, *Avos*, npH neutralni deterdženti, ovlaživača, odvlaživača, dataloggeri, termohigrometi, muzejske vitrine, UV zaštitne folije (Crescat d.o.o. Nova Ves 8, Zagreb)

- metalni ladičari i metalni ormari

(Primat Logistika d.o.o, Zastavnice 11, Hrvatski Leskovac, Zagreb)

- kemijsko čišćenje:

(kemijska čistionica LEMIA d.o.o., Puškarićeva 104 c, Lučko, Zagreb, kontaktirati voditeljicu proizvodnje Martinu Pap)

- tretman gama zrakama:

(Institut Ruđer Bošković, Bijenička cesta 54, Zagreb).

Zaključak

Nakon pregleda dokumentacije i čuvaonica Muzeja vezane uz građu Muzeja može se konstatirati kako je postojeće stanje etnografske zbirke dobro te kako je kvaliteta izlaganja muzejskih predmeta prilično zadovoljavajuća uz pojedine iznimke, dok je čuvanje predmeta na nešto lošijoj razini (između ostalog i zbog objektivnih okolnosti). U razgovoru s ravnateljicom vidljivo je kako su u planu određene aktivnosti u svrhu unapređenja razvoja rada muzeja.

Muzejska dokumentacija uredno je vođena te je za očekivati da će se nakon preporuka koje donosi ovaj izvještaj stanje biti unaprijeđeno. Iz navedenog vidljivo da se radi o kontinuiranom stručnom radu u obradi predmeta te vođenju muzejske dokumentacije.

Podsjećamo kako je na osnovu ovog izvještaja potrebno izraditi plan postupanja vezano uz uočene nedostatke ili plan mogućih poboljšanja u radu s predmetima fundusa i dokumentaciji muzeja vezanoj uz zbirke te isti poslati MDC i matičarki I. razine.

U Zagrebu, 15. prosinca 2022.

Danijela Križanec-Beganović
matičarka I. razine za etnografske
muzeje i zbirke RH

Danijela Križanec-Beganović
Etnografski muzej
Trg Mažuranića 14
Zagreb

Muzejski dokumentacijski centar
Lada Dražin Trbuljak
Ilica 44
10000 Zagreb

Predmet: Izvještaj o matičnoj djelatnosti – Muzej Grada Rovinja

U sklopu redovne planirane matične djelatnosti viša kustosica dokumentaristica EMZ-a Aleksandra Vlatković, viša restauratorica tehničarka Ljiljana Vilus Japec i ja (matičarka) smo 15. studenog 2022. godine posjetile Muzej Grada Rovinja kako bi pregledale stanje fundusa, postava i dokumentacije vezane uz etnografsku građu. U Muzeju smo se sastale s vršiteljicom dužnosti ravnateljice Tanjom Ranić Rovis, kustosicom Elizabetom Rogović vezano uz dokumentaciju muzejskih zbirki te višom muzejskom tehničarkom Fiorenzom Šaban koja nas je provela kroz čuvaonice. Na žalost, voditeljica etnografskih zbirki viša kustosica povjesničarka Tajana Ujčić zbog dužeg odsustva nije bila prisutna.

Muzej Grada Rovinja je opći gradski muzej. Smješten je u pet povezanih objekata, a sjedište mu je u na glavnome gradskom trgu, u baroknoj palači Califfi (17./18. st.) te u susjednoj zgradi Doma kulture. Osnovan je 1954. godine inicijativom rovinjskih likovnih umjetnika čija je zamisao bila da bude mjesto prikupljanja kulturnog bogatstva i odvijanja izlagačkih aktivnosti. Danas djeluje kao gradska galerija te kao muzej sa stalnim muzejskim postavom predmeta iz fundusa te zapošljava tri kustosa. Od listopada 2021. godine zatvoren je za javnost, prvo zbog potreba inventarizacije muzejskog fundusa, a potom i zbog sanacije same zgrade na glavnom gradskom trgu.

Muzej ima dvije etnografske zbirke od kojih jedna čuva etnografsku građu iz svijeta (*Etnografska zbirka – svjetska*), dok druga čuva zavičajnu etnografsku građu (*Etnografska zbirka – zavičajna*). Na sakupljanju etnografskih predmeta radila je Zora Matić, jedna od osnivačica i prva ravnateljica Muzeja. Anto Pavletić je prvi kustos koji je radio s etnografskim predmetima (zaposlen od 1962. godine). Poznato je da su na zbirkama radili i Argeo Cureto, Robert Bilić, Mario Buletić te Tamara Nikolić Đerić. Također je poznato kako je u *Etnografska zbirku – zavičajnu* 1980-ih došlo puno predmeta iz *Zbirke pomorstva, ribarstva, brodogradnje na*

Crvenom otoku kraj Rovinja te iz različitih brodogradilišta poput Uljanika itd. Etnografske zbirke vodi viša kustosica povjesničarka Tajana Ujčić.

Baza podataka etnografskog dijela fundusa se vodi u M++-u i njoj ima pristup voditeljica zbirki, a građa je podijeljena u dvije zbirke: *Etnografska zbirka – svjetska* (262 muzejska predmeta) i *Etnografska zbirka – zavičajna* (1714 muzejska predmeta). Podaci o broju predmeta preuzeti su iz dokumenta *Protokol o privremenom upravljanju muzejskim zbirkama i dokumentacijom* (11. srpnja 2022.) pošto nije ostvarenu uvid. *Odluku o cjelovitoj reviziji fundusa* donijelo je Upravno vijeće Muzeja 11. srpnja 2022. godine.

Etnografski predmeti čuvaju se u jednoj stalnoj i dvije privremene čuvaonice u prostoru samog Muzeja, dok je u planu izgradnja zajedničke čuvaonice za potrebe cijelog grada Rovinja. Osim kustosa, za predmete zbirki brine se viša muzejska tehničarka Fiorenza Šaban.

Prilikom razgovora o načinu vođenja muzejske dokumentacije skrenuta je pažnja kako je u bazu podataka potrebno unijeti, nepronađene i eventualno ukradene muzejske predmete te što više dostupnih podataka o otpisanim muzejskim predmetima. Također je potrebno izraditi popise neinventariziranih predmeta sa što više dostupnih podataka..

Dokumentacija

Prilikom posjeta ostvaren je uvid u dokumentaciju o muzejskim predmetima te je utvrđeno da postoji sljedeća dokumentacija:

- *Knjiga inventara – Muzejska zbirka Rovinj*, ovjerena 1954. godine. Knjiga je služila kao zajednička inventarna knjiga Muzeja te su u njoj upisani brojevi od 1 do 2266;
- Knjiga sa strukturom knjige ulaska u koju su na razini muzeja upisani brojevi od 1 – 2342 te podaci koji se, prema riječima kolega, većim dijelom podudaraju sa zapisima iz prethodno navedene knjige;
- *Knjiga ulaska* – ima strukturu inventarne knjige, a na početku je upisana napomena da se koristi kao knjiga ulaska te su navedene rubrike u kojima dolazi do promijene vrste podatka koji se upisuju. Knjiga je vođena u tri sveska i to od broja 1 do 1871 (zaključena 1986. godine); 1872 do 3949; 3950 do 5238 (zaključena 2008.);
- *Inventar Zbirke pomorstva, ribarstva, brodogradnje na Crvenom otoku kraj Rovinja* vođena je od broja 1 do 699;
- *Etnografija / Inventarna knjiga* u koju je započeto prepisivanje zapisa za predmete upisane u *Inventar Zbirke pomorstva, ribarstva, brodogradnje na Crvenom otoku kraj Rovinja* uz reinventarizaciju te su upisani brojevi od 1 do 99.

Uz navedenu dokumentaciju o muzejskim predmetima vođene su i inventarne kartice, također nesustavno. Etnografski predmeti dokumentirani su na karticama rađenim prema inventarnoj knjizi zbirke Etnografija, dok je dio zbirke upisan i na karticama vođenim za *Zbirke Hütterott* i *Zbirku Crveni otok*.

Knjiga izlaska vođena je od broja 1 do 80. Sadrži sljedeće kategorije za upis podataka: *redni broj; datum izlaska predmeta, broj spisa; kratki opis predmeta; invent. broj; stanje predmeta i veličina, težina; razlog izlaska i uvjeti; kome se predmet izdaje, broj spisa ili potpis primaoca; osiguranje (OZ); vraćeno datum, potpis primaoca; napomena*. Uslijedilo je vođenje *Knjige uzlaska* u Excel tablici na razini muzeja.

Prilikom posjeta utvrđeno je da se za vođenje muzejske dokumentacije koristi M++ (izuzev arheologije), ali kako kolege s kojima smo razgovarali prilikom posjeta nisu imali pristup bazi, uvid u računalni oblik vođenja muzejske dokumentacije nije ostvaren.

Revizija etnografskih predmeta je u tijeku, a popis za reviziju na temelju inventarne knjige *Zbirke pomorstva, ribarstva, brodogradnje* pripremila je Elizabeta Rogović, kustosica likovne zbirke.

Od građe koja se odnosi na sekundarnu dokumentaciju prikupljaju se plakati, sitni tisak, katalozi, hemeroteka, ali se ne vodi evidencija.

Prilikom posjeta susreli smo se i s kolegom Damiirom Matoševićem koji vodi Arheološku zbirku te smo razgovarali o mogućnosti u M++ vezano uz bilježenje koordinata, vođenje fototeke i sl. Vezano uz pitanja o bilježenju podataka specifičnih za arheološku struku kolegu smo uputili na matični muzej 1. razine za arheološke muzeje i zbirke (Arheološki muzej u Zagrebu), na kolegu M. Dronjića za pitanja vezana uz vođenje audiovizualnih fondova te na kolegu G. Zlodija za pitanja vezana uz migraciju podataka.

Uvidom u stanje muzejske dokumentacije može se konstatirati da ista nije sustavno vođena. Potrebno je utvrditi u kojem periodu je određena dokumentacija nastala i o kojoj dokumentaciji je točno riječ (inventarna knjiga, knjiga ulaska itd.). Prema knjigama inventara i knjigama ulaska koje smo dobili na uvid nije moguće u potpunosti utvrditi stanje fundusa. Stoga je potrebno, posebice prije provođenja revizije, bilo pojedine zbirke bilo cjelokupnog fundusa, usporediti i urediti dokumentaciju kako bi se utvrdilo stvarno stanje fundusa.

To je najbolje napraviti pomoću uređene i strukturirane tablice kroz koju se može usporediti sva postojeća dokumentacija vezana uz muzejske predmete te se mogu povezati svi brojevi dodijeljeni pojedinom predmetu. Na ovaj način utvrdilo bi se koji brojevi su dodijeljeni predmetu, koji brojevi su eventualno preskočeni u pojedinim knjigama te bi se tako dobio uvid u stvarno stanje fundusa. Na temelju ovoga bi se moglo pristupiti reviziji (po zbirkama) kojom bi se utvrdio status predmeta (pronađen/nepronađen/djelomično pronađen itd.).

Kada se postojeća dokumentacija usporedi i uredi, s obzirom da dobivene rezultate, treba procijeniti da li postoji potreba za cjelovitom reinventarizacijom fundusa u svrhu uređenja dokumentacije o muzejskim predmetima na razini cijelog muzeja. Ukoliko bi se (na razini muzeja) donijela odluka o provedbi cjelovite reinventarizacije, nju je potrebno provesti promišljeno i pažljivo, pri čemu bi svakako od velike važnosti i pomoći bila dokumentacija (tablice) pripremljena na prethodno opisan način.

Čuvaonice i stalni postav

Muzej Grada Rovinja je smješten u baroknoj palači, a trenutno je zatvoren za posjetitelje zbog građevinskih radova na sanaciji zgrade. Nema stalnog postava, a prostor za izlaganje trenutno se koristi kao privremene čuvaonice i Povijesnog i etnografskog odjela.

Stalna čuvaonica, smještena na prvom katu zgrade u kojoj su pohranjeni samo etnografski predmeti, odlično je opremljena metalnim kliznim ormarima s policama i ladicama za pohranu. Pod čuvaonice obložen je plastičnom podlogom, a prostor je bez prozora. Predmeti su na policama položeni u *beskiselinskim* kutijama ili omotani tankom *Melinex* folijom. Predmeti u kutijama i ladicama obloženi su *beskiselinskim* papirom. Osjetljivi trodimenzionalni predmeti popunjeni su *beskiselinskim* papirom kako se ne bi lomili na pregibima. Keramički i porculanski predmeti prilikom slaganja jedan na drugi odvojeni su papirom. Prostor je uredan i čist. Redovito se mjere i bilježe mikroklimatski uvjeti.

Privremenu čuvaonicu smještenu u budućoj restauratorskoj radionici Etnografski odjel dijeli s Kulturno-povijesnim odjelom. Pod prostorije obložen je drvenim parketom, prozor je nov, nije zasjenjen. Predmeti manjih dimenzija položeni su na metalne police dok su oni većih dimenzija položeni na pod. Većina predmeta nije prekrivena. Prostor čuvaonice je uredan i čist. Redovito se mjere i bilježe mikroklimatski uvjeti.

Privremenu čuvaonicu u izložbenim dvoranama, koja se sastoji se od tri povezane prostorije, etnografske zbirke dijele s drugim zbirkama. Pod je obložen drvenim parketima. Prozori su djelomično zastrti gustim zavjesama i drvenim škurama, a nabavljene su UV zaštitne folije za prozore. Predmeti manjih dimenzija položeni su na metalne police, dok su oni većih dimenzija položeni na pod. Dio predmeta omotan je tankom *Melinex* folijom, dok većina predmeta nije prekrivena. Prostor čuvaonice je uredan i čist te se redovito mjere i bilježe mikroklimatski uvjeti.

U muzeju je zaposlena jedna muzejska tehničarka koja brine za sve predmete u fundusu. Radi u privremenoj radionici bez mokrog čvora. U planu je izgradnja dislocirane zgrade za čuvaonice i radionicu.

Preporuke

Prostor čuvaonica: Predmete je preporučljivo odignuti s poda i odmaknuti od vanjskog zida radi bolje cirkulacije zraka između predmeta. Predmete koji stoje na otvorenom potrebno je prekriti *Tyvek* tkaninom, one koji su položeni jedan na drugi potrebno je odvojiti *Tyvek* tkaninom ili *beskiselinskom* papirom, a teže predmete većih dimenzija potrebno je odvojiti *Plastazote* muzejskom pjenom ili *Ethafoam* montažnom pjenom. Preporuka je da se police zaštite protu potresno drvenim ili metalnim letvicama ili špagom.

Zaštita tekstilnih predmeta: Čišćenje predmeta vrši se suhim postupkom muzejskim usisavačem ili mokrim postupkom. Građa se *mokro* čisti tek nakon provjere stanja predmeta i stabilnosti boje. Za građu izrađenu od pamuka, lana, konoplje koristi se kupka destilirane vode i pH neutralni deterdžent *Orvus paste*, a za predmete od svile kupka destilirane vode i pH neutralni deterdžent za restauratorsko čišćenje *Dehypon LS 45*.

Preporuka je da su kade odgovarajuće veličine, a građa se suši položena vodoravno te nakon sušenja *relaksira*. Građa se *mokro* može čistiti i na niskotlačnom stolu.

Predmeti za koje je procjenom utvrđeno da su u dobrom stanju, ali nestabilne boje te se ne mogu tretirati *mokro*, mogu se čistiti kemijskim putem *Total TDC 2000* izoparafinskim otapalom za sustav čišćenja s ugljikovodikovim otapalima pri temperaturi do 55°C.

Vunena građa zahvaćena nametnicima, nakon čišćenja suhim postupkom, usisavanjem se tretira se zamrzavanjem u ledenici 21 dan na temperaturi do -24°C. Nakon vađenja iz ledenice ostavlja se položena na ravnoj podlozi kako bi se tijekom jednog dana postupno temperirala. Predmeti koji se tretiraju zamrzavanjem ne smiju sadržavati vosak, sintetiku, staklo, lak, kosti, rogove.

Na predmetima zahvaćenim nametnicima, pljesni i/ili mikroorganizmima može se primijeniti i tretman gama zrakama.

Nabava:

- metalni ladičari, *beskiselinske* arhivske kutije, *Tyvek*, *Avos*, npH neutralni deterdženti, ovlaživača, odvlaživača, dataloggeri, termohigrometi, muzejske vitrine, UV zaštitne folije
- (Crescat d.o.o. Nova Ves 8, Zagreb)
- metalni ladičari i metalni ormari
- (Primat Logistika d.o.o, Zastavnice 11, Hrvatski Leskovac, Zagreb)
- kemijsko čišćenje:
- (kemijska čistionica LEMIA d.o.o., Puškarićeva 104 c, Lučko, Zagreb, kontaktirati voditeljicu proizvodnje Martinu Pap)
- tretman gama zrakama:
- (Institut Ruđer Bošković, Bijenička cesta 54, Zagreb).

Zaključak

Zaključno valja još jednom valja naglasiti potrebu za utvrđivanjem stvarnog broja muzejskih predmeta cjelokupnog fundusa kroz reviziju. Za to je potrebno pažljivo pripremiti potrebnu dokumentaciju (izrada tablica), tek uz pomoću koje se može pristupiti reviziji koja bi dala kvalitetne rezultate i na razini pojedinih muzejskih zbirki. S obzirom na odluke *Upravnog vijeća Muzeja Grada Rovinja* od 11. srpnja 2022. godine koje je donijelo dva dokumenta vezana uz upravljanje fundusom Muzeja, *Protokol o privremenom upravljanju muzejskim zbirkama i dokumentacijom te Odluku o cjelovitoj reviziji fundusa*, ovakav planirani i pristup uvelike će olakšati posao provedbe revizije te rezultirati kvalitetnim podacima.

Za očekivati da će se nakon preporuka vezanih uz muzejsku dokumentaciju koje donosi ovaj izvještaj stanje biti značajno unaprijeđeno.

Nakon pregleda čuvaonica Muzeja vezanih uz etnografsku građu može se konstatirati kako je stanje viđenih predmeta etnografskih zbirki uglavnom dobro te da će se uz manje zahvate opisane ovim izvještajem moći biti unaprijeđeno do vrlo dobre razine.

Podsjećamo kako je na osnovu ovog izvještaja potrebno izraditi plan postupanja vezano uz uočene nedostatke ili plan mogućih poboljšanja u radu s predmetima fundusa i dokumentaciji muzeja vezanoj uz zbirke te isti poslati MDC i matičarki I. razine.

U Zagrebu, 16. prosinca 2022.

Danijela Križanec-Beganović
matičarka I. razine za etnografske
muzeje i zbirke RH

Danijela Križanec-Beganović
Etnografski muzej
Trg Mažuranića 14
Zagreb

Muzejski dokumentacijski centar
Lada Dražin Trbuljak
Ilica 44
10000 Zagreb

Predmet: Izvještaj o matičnoj djelatnosti – Zavičajni muzej Poreštine

U sklopu redovne planirane matične djelatnosti viša kustosica dokumentaristica EMZ-a Aleksandra Vlatković, viša restauratorica tehničarka Ljiljana Vilus Japec i ja (matičarka) smo 16. studenog 2022. godine posjetile Zavičajni muzej Poreštine kako bi pregledale stanje fundusa, postava i dokumentacije muzeja vezane uz etnografsku građu. U Muzeju smo se sastale s ravnateljicom dr. sc. Elenom Uljančić, voditeljicom Etnografskog odjela i zbirki, kustosicom Vltavom Muk te dokumentaristom Marinom Martinčevićem. Pružen nam je uvid u dokumentaciju etnografskih zbirki Muzeja, a kolege su nas provele kroz Muzej i čuvaonice smještene u Muzeju.

Zavičajni muzej Poreštine je opći muzej zavičajnog tipa. Osnovan je 1884. godine te je najstariji je muzej u Istri. Od 1952. godine smješten je u baroknoj palači obitelji Sinčić iz 18. stoljeća koja se svojim dimenzijama, konstrukcijom i izvedbom dekorativnih detalja ubraja među najveće i najljepše zgrade porečke starogradske jezgre. U sklopu muzejskog kompleksa nalazi se i izložbeni prostor *Galerija Sinčić*, u kojoj se održavaju tematske izložbe. Zbog obnove palače i rada na novom stalnom postavu Muzej je trenutno zatvoren za posjetitelje, dok je onedavno ponovo u funkciji *Galerija*. Posljednji stalni postav skinut je 2012. godine.

Muzejski fundus broji preko 20 000 predmeta koja oslikavaju povijest Poreča i Poreštine od prapovijesnoga do suvremenog doba, što će biti i okosnica novog stalnog postava – *Poreč, grad mnogostrukih identiteta* (prapovijesni, rimski, biskupski plemićki, glavni grad Istre u okviru Austro-Ugarske, turistički). Autori koncepcije su *Muze* d. o. o. i Dragana Ratković, dok su muzejski kustosi suradnici. Potrebno ga je tek obraniti pred Hrvatskim muzejskim vijećem, no to se planirano odlaže do početka konkretnijih priprema za njegovu realizaciju, koja bi mogla biti tek oko 2025. godine.

Muzej danas zapošljava šest stručnih djelatnika, kustosa. U fondusu se čuva preko 20 000 muzejskih predmeta. Prema posljednjoj završenoj reviziji iz 2018. godine, odnosno prema bazi podataka, etnografske zbirke čuvaju 1253 muzejska predmeta koji su svi upisani u M++. Etnografska građa je od 2004. godine podijeljena prema materijalu u sedam zbirki: *Etnografska zbirka – drvo* (344), *Etnografska zbirka – kamen* (12), *Etnografska zbirka – koža i kost* (17), *Etnografska zbirka – lončarstvo* (325), *Etnografska zbirka – metal* (330), *Etnografska zbirka – staklo* (17) i *Etnografska zbirka – tekstil i nakit* (186).

Povijest prikupljanja etnografske građe obilježena je aktivnim sakupljanjem nakon 1954. godine i odlaska talijanskog stanovništva.. Tada je u Muzeju zaposlena kustosica etnologinja Darija Nazor, a etnografsku građu prikupljao je i tadašnji ravnatelj Ante Šoje. Daljnji rad 70-ih i 80-ih godina 20. stoljeća obilježio etnolog Josip Milčetić. Nakon njega, do 2003. godine i zapošljavanja sadašnje kustosice, nije bilo kustosa etnologa.

Čuvaonice su smještene u zgradi Muzeja te na dvije dislocirane lokacije, a ovom prilikom su obidene samo one u Muzeju. Za predmete se brine kustosica koja daje nalog čistačici i domaru kada je potrebno čistiti prostor te same predmete. Zahvate na uređenju i pakiranju tekstilnih predmeta radio je Hrvatski restauratorski zavod.

Prilikom razgovora o načinu vođenja muzejske dokumentacije skrenuta je pažnja kako je u bazu podataka potrebno unijeti, nepronadene i ukradene muzejske predmete te što više dostupnih podataka o otpisanim muzejskim predmetima. Također je potrebno izraditi popise neinventariziranih predmeta sa što više dostupnih podataka..

Dokumentacija

Prilikom posjeta ostvaren je uvid u muzejsku dokumentaciju. Etnografski predmeti vođeni su kroz zasebnu inventarnu knjigu današnjeg Etnografskog odjela. U knjigu su upisani inventarni brojevi od 1 do 1116 te je zaključena 2017. godine. Obuhvaća sljedeće kategorije za upis podataka: *inventarni broj; kateg. spome. vrijednosti; broj knjige ulaska; zbirka / odjeljenje; opis predmeta; autor / signatura / proizvođač; vrijeme postanka; materijal / tehnika; veličina / težina; broj komada; stanje / zaštitni zahvat; provenijencija – mjesto izvedbe, mjesto upotrebe, mjesto nalaza; način nabavke, datum i broj spisa; ime i adresa prodavaoca ili darovatelja; cijena; foto / dia; inv. omot; smještaj; napomena.*

Uz inventarne knjige vođene su i inventarne kartice, od inventarnog broja 1 do 949. Kartice, uz naziv ustanove, sadrže sljedeće kategorije za upis podataka: *inventarni broj; zbirka; materijal i tehnika; predmet (autor, naziv, opis, stanje); signatura; veličina, težina; broj komada; inventirao; vrijeme; nalazište; mjesto izvedbe; mjesto upotrebe; kada i kako je dospio u muzej; nabavna cijena; kategorija vrijednosti; inventarni omot; foto, dia; literatura; smještaj; bilješka.* Dio kartica ima pridruženu fotografiju predmeta.

Od 2003. godine muzejska dokumentacija vodi se kroz bazu M++ gdje je otvoreno 24117 zapisa. U Etnografskom odjelu otvoren je 1231 zapis za 1253 muzejska predmeta (prema statistici baze). Zapisi su raspoređeni u 7 zbirki: *Etnografska zbirka – drvo* (344); *Etnografska zbirka – kamen* (12), *Etnografska zbirka – koža i kost* (17), *Etnografska zbirka – lončarstvo*

(325), *Etnografska zbirka – metal* (330), *Etnografska zbirka – staklo* (17) i *Etnografska zbirka – tekstil i nakit* (186).

U starijoj dokumentaciji muzejskih predmeta (inventarna kartica) inventarna oznaka imala je prefiks *E*. Prelaskom na računalno vođenje muzejske dokumentacije pristupilo se reinventarizaciji te je uvedena zajednička/jedinstvena inventarna oznaka na razini cjelokupnog muzejskog fundusa s prefiksom *ZMP*. Prilikom reinventarizacije stara inventarna oznaka unesena je u M++, u kategoriju *Identifikacijski podaci*, dok je nova inventarna oznaka upisana ručno u staru inventarnu knjigu. Većina zapisa u bazi ima pridruženu identifikacijsku fotografiju predmeta – od cjelokupnog fundusa 178 zapisa nema pridruženu fotografiju. U Etnografskom odjelu fotografija nije pridružena tek uz dva zapisa.

Preporučujemo provjeriti i urediti slijed brojeva kroz bazu podataka. Za brojeve koji nedostaju u slijedu predložimo da se otvore zapisi i da se utvrdi da li su brojevi dodijeljeni predmetima te koji je status tih predmeta (pronađeni/nepronađeni/otpisani/dvostruko inventarizirani i sl.). Nakon toga zapise je potrebno razvrstati u odgovarajuće zbirke/mape. Također, svakako je potrebno u bazi otvoriti zapise i za nepronađene predmete te ih razvrstati u odgovarajuću mapu nepronađenih predmeta koju je potrebno otvoriti bilo na razini zbirke ili odjela bilo cijelog fundusa, što će zavisiti od potreba muzeja i voditelja zbirki.

Kod otvaranja zapisa za nepronađene predmete potrebno je (na razini muzeja) dogovoriti koju inventarnu oznaku će nositi takvi zapisi u bazi. Potrebno je odlučiti da li zapise za nepronađene predmete otvarati sa starom inventarnom oznakom prema kojoj će se oni i potraživati, te tek ukoliko ili kada se pojedinačni predmeti pronađu, dodijeliti im novu inventarnu oznaku u skladu s ostatkom reinventariziranog fundusa (predmeta koji ne nedostaju).

S obzirom da je iznos procjene nije upisan na 1124 zapisa preporuka je i da se u bazu unese ovaj podatak, a kolege smo uputili i na mogućnost označavanja stupnja dovršenosti zapisa u bazi za što je potrebno na razini muzeja dogovoriti kategorije koje će obuhvaćati pojedina razina obrađenosti.

Knjiga ulaska uvedena je prelaskom na računalno vođenje muzejske dokumentacije te je trenutno otvoreno 69 zapisa. U *Knjizi izlaska* otvoreno je 317 zapisa, a u *Knjizi pohrane* 26 zapisa.

Posljednja revizija provedena je 2018. godine, a podatak o reviziji nije unesen na zapisima u računalnoj bazi.

U računalnom obliku (S++) vodi se i sekundarna dokumentacija kroz fondove: *Fototeka* (6), *Hemeroteka* (810), *Izložbe* (7), *Pedagoška djelatnost* (1), *Izdavačka djelatnost* (7), *Stručni i znanstveni rad* (1), *Konzervatorsko-restauratorski postupci* (252), *Medijateka* (1), *Projekti* (1), *Dokumentacija o osnivanju muzeja* (24), *Dokumenti* (1).

Čuvaonice i stalni postav

Zavičajni muzej Poreštine nalazi se u baroknoj zgradi, trenutno nema stalnog postava jer su u toku građevinski radovi na sanaciji zgrade. Do sada su završeni radovi na temeljima,

sanaciji kapilarne vlage, na statici podova i krovu. Trenutno se sanira fasada, a u planu je postavljanje sustava grijanja i klimatizacije.

Čuvaonice se nalaze u zgradi Muzeja te na dvije dislocirane lokacije.

Tekstilni predmeti smješteni su u privremenoj čuvaonici u zgradi Muzeja. Pod čuvaonice obložen je drvenim parketom, a prozori su zasjenjeni. Predmeti su polegnuti u *beskiselinske* kutije i obloženi i podloženi *beskiselinskim* papirom dok su same kutije smještene na metalne police. Dio predmeta je restaurirano u radionici HRZ-a gdje su dobivene i preporuke za pohranu predmeta. Mikroklimatski uvjeti se ne mjere niti bilježe redovito. Prostor je uredan i čist.

Dvije dislocirane čuvaonice nisu obidene. Čuvaonicu u atomskom skloništu, prema riječima ravnateljice, Etnografski odjel dijeli s drugim odjelima. U njoj su smješteni predmeti izrađeni od drveta, metala, keramike, stakla i ostalih sirovina. Položeni su na metalne police prekriveni *beskiselinskim* papirom. O predmetima i čuvaonici brine se kustos pojedinog odjela koji ujedno zadužuje domara i spremačicu za čišćenje, provjetravanje i provjeru mikroklimatskih uvjeta. Čišćenje predmeta vrši se u prostoru čuvaonice uz prisustvo i kontrolu kustosa. Mikroklimatski uvjeti mjere se povremeno bez bilježenja.

Druga dislocirana čuvaonica, prema riječima ravnateljice, služi za pohranu predmeta izrađenih od kamena, a mikroklimatski uvjeti su loši.

Preventivnu zaštitu i restauraciju fundusa rade vanjski suradnici, većinom iz HRZ-a. Restauratorske radionice u okviru muzeja nisu u planu.

U planu je izgradnja zgrade za izdvojenu čuvaonicu.

Preporuka.

Prostor čuvaonica: Preporuka je predmete odignuti s poda i odmaknuti od vanjskog zida radi bolje cirkulacije zraka između predmeta.

Ukoliko su položeni jedan na drugi, predmete odvojiti *Tyvek* tkaninom ili *beskiselinskim* papirom, dok je one teže i većih dimenzija potrebno odvojiti *Plastazote* muzejskom pjenom ili *Ethafoam* montažnom pjenom.

Preporuka je da se police zaštite protupotresno drvenim ili metalnim letvicama ili špagom te svakodnevno kontrolirati i bilježiti mikroklimatske uvjete.

Nabava:

- metalni ladičari, *beskiselinske* arhivske kutije, *Tyvek*, *Avos*, npH neutralni deterdženti, ovlaživača, odvlaživača, dataloggeri, termohigrometi, muzejske vitrine, UV zaštitne folije (Crescat d.o.o. Nova Ves 8, Zagreb)

- metalni ladičari i metalni ormari

(Primat Logistika d.o.o, Zastavnice 11, Hrvatski Leskovac, Zagreb)

- kemijsko čišćenje:

(kemijska čistionica LEMIA d.o.o., Puškarićeva 104 c, Lučko, Zagreb, kontaktirati voditeljicu proizvodnje Martinu Pap)

- tretman gama zrakama:

(Institut Ruđer Bošković, Bijenička cesta 54, Zagreb).

Zaključak

Nakon pregleda dokumentacije i čuvaonica Muzeja vezane uz građu Muzeja može se konstatirati kako je postojeće stanje viđenog dijela predmeta etnografske zbirke dobro te, dok je stanje čuvaonice predmeta na nešto lošijoj razini zbog objektivnih okolnosti. S obzirom na višegodišnju adaptaciju zgrade potrebno je voditi posebnu brigu o uvjetima pohrane koji se mogu mijenjati s obzirom na tekuće radove. U razgovoru s ravnateljicom vidljivo je kako su u planu određene aktivnosti u svrhu unapređenja uvjeta čuvanja zbirke kroz nove prostore za pohranu fundusa.

Muzejska dokumentacija uredno je vođena te je za očekivati da će se nakon preporuka koje donosi ovaj izvještaj stanje biti unaprijeđeno. Iz navedenog vidljivo da se radi o kontinuiranom stručnom radu u obradi predmeta te vođenju muzejske dokumentacije.

Podsjećamo kako je na osnovu ovog izvještaja potrebno izraditi plan postupanja vezano uz uočene nedostatke ili plan mogućih poboljšanja u radu s predmetima fundusa i dokumentaciji muzeja vezanoj uz zbirke te isti poslati MDC i matičarki I. razine.

U Zagrebu, 19. prosinca 2022.

Danijela Križanec-Beganović
matičarka I. razine za etnografske
muzeje i zbirke RH

Danijela Križanec-Beganović
Etnografski muzej
Trg Mažuranića 14
Zagreb

Muzejski dokumentacijski centar
Lada Dražin Trbuljak
Ilica 44
10000 Zagreb

Predmet: Izvještaj o matičnoj djelatnosti – Etnografska zbirka sestara bazilijanki

U sklopu redovne planirane matične djelatnosti viša kustosica dokumentaristica EMZ-a Aleksandra Vlatković, konzervatorica-restauratorica Adrijana Gašparić i ja (matičarka) smo 8. srpnja 2022. godine u društvu kolege višeg stručnog savjetnika konzervatora za zaštitu etnološke baštine u Konzervatorskom odjelu u Zagrebu MKiM RH posjetile Etnografsku zbirku sestara bazilijanki kako bi pregledale stanje fundusa, postava i dokumentacije muzeja vezane uz zbirku. U Muzeju smo se sastale sa č.s. Anom Badovinac i biskupom u miru mons. Nikolom Kekićem. Zbirka nema stručnu osobu koja se brine o njoj, a tijekom njenog nastajanja i registracije na njoj su radili stručni djelatnici etnolozi drugih muzeja, prvenstveno Etnografskog muzeja u Zagrebu i Gradskog muzeja Jastrebarsko. Č. s. Ana nam je pružila nam je uvid u postav zbirke i mjesta gdje se čuva neizložena, novija prikupljena građa te u dokumentaciju zbirke. Provela nas je i kroz Žumberačku sobu, bivšu staju te tavansku prostoriju u kojoj se prije čuvao urod, a danas služi kao dvorana za slavlja.

Etnografska zbirka sestara bazilijanki zaštićena je kao kulturno dobro Rješenjem Ministarstva kulture od 12. studenog 2012. godine pod oznakom Z-5845. Ovim Rješenjem zaštićena su 334 etnografska predmeta. Zbirka je postavljena kao stalni izložbeni postav u samostanskoj kući sestara bazilijanki u Sošicama, na adresi Sošice 11. Obrazloženje Rješenja o zaštiti navodi kako postav i Zbirka prezentiraju tradicijsku kulturu žitelja Žumberka posredstvom originalnih predmeta i dokumentarnih fotografija. Cjeline postava predstavljaju stambene i

gospodarske zgrade, uređenje doma, gospodarenje, privređivanje, način odjevanja i rukotvorstvo kroz koje se predstavlja i sveobuhvatna kulturna baština žumberačkog kraja.

Samostanska kuća u kojoj je smješten postav obnovljena je 1959. godine kada se sestre i vraćaju u Sošice (prvotna samostanska kuća spaljena je i opljačkana 1942. godine). Stalni etnografski postav danas je smješten u tri prostorije visokog prizemlja samostanske zgrade. Iako se č. s. Ana trudi održavati postav i predmete čistima s obzirom na način postava (bez zaštitnih vitrina i sl.) to je vrlo teško s obzirom da održava i cijelu kuću i ostatak imanja te s obzirom na njene godine. Dio predmeta, kapice i haljine, smješten je u komodi izvan postava zbirke. Nije jasno da li se radi o djelomično novim akvizicijama ili o u potpunosti novim predmetima koji nisu obuhvaćeni Rješenjem o zaštiti. U svakom slučaju, želja č. s. Ane je da se za ove predmete u trećoj prostoriji postava izradi vitrina za izlaganje koja bi ujedno bila i mjesto za djelomično čuvanje neizloženih tekstilnih predmeta.

Kako je samostanska kuća prije otprilike 6 godina, o čemu nismo dobili točan podatak, pretrpjela štetu od poplave i dio tekstilnih predmeta je bio zahvaćen njome. za sređivanje ovih predmeta pobrinula se Dragica Cvetan-Žakula.

Dokumentacija

Prilikom posjeta ostvaren je uvid u dokumentaciju vezanu uz predmete etnografske zbirke. Na uvid smo dobili dokumentaciju etnografske zbirke naslovljenu *Žumberačka etnografska zbirka časnih sestara Bazilijanki u Sošicama / Dokumentaciju predmeta za upis na listu zaštićenih kulturnih dobara Republike Hrvatske*. Ovu dokumentaciju su ispred Ministarstva kulture RH, Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Zagrebu u travnju i svibnju 2012. izradile Ana Mlinar, etnolog-konzervator, viši stručni suradnik – koordinator (priprema i izrada programa za dokumentiranje), mr. sc. Dragica Cvetan-Žakula, etnolog, viši kustos (dokumentacija predmeta) i Ana Žakula (fotografije).

Navedena dokumentacija sastoji se od 5 svezaka, spiralno uvezanih, ispisanih evidencija i fotografija. Tri sveska sadrže popis predmeta od broja 1 do 334 (u prvom svesku je popis predmeta od 1 do 162, u drugom od 163 do 307 te u trećem od 308 do 334).

U ovim evidencijama navedene su sljedeće kategorije podataka za predmete: inventarni broj; književni naziv; lokalni naziv; predmet je korišten; materijal; dimenzije; stanje očuvanosti/oštećenja; opis (identifikacija, dekoracije i sl.). U Svesku 4 uvezane su isprintane fotografije predmeta dok Svezak 5 sadrži *Popis predmeta Žumberačke etnografske zbirke od broja 1 do broja 331 u Samostanu časnih sestara Bazilijanki u Sošicama*. Ovaj popis u nizu navodi sljedeće podatke: redni broj (pretpostavljam ujedno i inventarni); književni naziv predmeta; lokalni naziv predmeta; kratki opis; materijal i tehnika izrade; original; stanje; dimenzije; datacija; lokalitet.

Većina izloženih predmeta označena je inventarnom oznakom.

Stalni postav i čuvaonice

Prilikom obilaska samostana časnih sestara bazilijanki u Sošicama obavljen je uvid u etnografsku zbirku koja je smještena u stalnom postavu samostana dok je manji dio zbirke pohranjen u kutije smještene u ormaru smještenom u prostoriji na prvom katu samostanske zgrade. Tekstilni predmeti vise na vješalicama koje nisu obložene pamučnom tkaninom i nemaju zaštitnu navlaku, a vrata ormara se zbog prenatrpanosti ne mogu zatvoriti. Kutije u koje su pohranjeni predmeti nisu beskiselinske niti su obložene beskiselinskim materijalima te nemaju poklopac. Prostor u kojem su pohranjeni predmeti nema postavljen termohigrometar. Prozori nemaju UV zaštitu te je prisutna visoka razina svjetlosti. Na prozorima nema komarnika pri čemu su predmeti izloženi vanjskim nametnicima. Nakon poplave tekstilne predmete uredila je D. Cvetan-Žakula te su u vrlo dobrom stanju.

Predmeti u stalnom postavu izloženi su na drvenim podestima i na zidu, a neki su naslonjeni na radijator. Tekstilni predmeti pohranjeni u komodi izloženoj u postavu su položeni u ladice. Ladice nisu obložene beskiselinskim materijalom već samo običnim sjajnim papirom na dnu ladice.

Zbog nedostatka vitrina u stalnom postavu predmeti su prašnjavi. Prozori nemaju UV zaštitu i komarnike pri čemu predmeti su izloženi sunčevom svjetlu i vanjskim nametnicima. Također nije prisutan termohigrometar za redovito mjerenje temperature i vlage, a u postavu je prisutan miris vlage.

Tekstilni predmeti obješeni na drvenoj ploči na zidu postava pričvršćeni su čavlicima koji ostavljaju trajna oštećenja u obliku rupa i hrđe.

Preporuke:

Namjera č. s. Ane nije pohrana novosakupljenih neizloženih predmeta već njihov smještaj adekvatne vitrine kombinirane sa spremnicima koje bi bile smještene u trećoj prostoriji stalnog postava. Preporuka za izlaganje je u skladu s time: potrebno je izraditi vitrine s pripadajućim dijelom za pohranu izrađene po mjeri, s prilagođenim policama, nosačima i ladicama.

Prozore je potrebno zaštititi samoljepljivom UV zaštitom i komarnicima zbog redovitog provjetravanja prostora i zaštite od kukaca.

Također, u prostor postava potrebno je postaviti termohigrometar za redovito mjerenje temperature i vlage. S obzirom na prisutnost mirisa vlage potrebno je postaviti odvlaživače zraka radi stvaranja što boljih mikroklimatskih uvjeta (temperatura 16-20°C i relativna vlaga 45-55%).

Predmete je potrebno udaljiti od izvora topline.

Zaključak

Nakon pregleda postava, dokumentacije i čuvaonica Muzeja vezane uz zbirku etnografskih predmeta može se konstatirati kako je postojeće stanje etnografske zbirke u skladu s očekivanim s obzirom na okolnosti čuvanja zbirke. Potrebno je obratiti više pažnje održavanju čistoće predmeta te ostvarivanju boljih uvjeta izlaganja. To je moguće učiniti ukoliko se prihvate preporuke navedene u ovom izvještaju te uz dodatni vanjski stručni angažman pošto se o zbirci brinu dvije starije sestre bazilijanke koje održavaju i cijeli samostan i samostansko imanje.

U Zagrebu, 20. srpanj 2022.

Danijela Križanec-Beganović
matičarka I. razine za etnografske
muzeje i zbirke RH

Danijela Križanec-Beganović
Etnografski muzej
Trg Mažuranića 14
Zagreb

Muzejski dokumentacijski centar
Lada Dražin Trbuljak
Ilica 44
10000 Zagreb

Predmet: Izvještaj o matičnoj djelatnosti – Žumberački uskočki muzej

U sklopu redovne planirane matične djelatnosti viša kustosica dokumentaristica EMZ-a Aleksandra Vlatković, konzervatorica-restauratorica Adrijana Gašparić i ja (matičarka) smo 8. srpnja 2022. godine u društvu kolege višeg stručnog savjetnika konzervatora za zaštitu etnološke baštine u Konzervatorskom odjelu u Zagrebu MKiM RH posjetile Žumberački uskočki muzej u Stojdragi, stanje fundusa, postava i dokumentacije muzeja.

Unatoč najavi i prethodnom dogovoru, pri našem dolasku u Muzeju nije bilo nikoga, Muzej je bio zaključan, a župnik Vranešić s kojim sam se dogovorila nije se javljao na telefon.

S obzirom na nastalu situaciju telefonom sam kontaktirala Lovački muzej u Stojdragi, pokušala pronaći nekoga u okolnim kućama, no sve bez uspjeha. Nakon kraćeg čekanja nastavili smo put prema Sošicama.

U Zagrebu, 20. srpanj 2022.

Danijela Križanec-Beganović
matičarka I. razine za etnografske
muzeje i zbirke RH

